

nog in volle 9^e eeuw voor : 851 kop. $\pm$ 920 *Borcido* (= Borsu?), 869 kop. $\pm$ 1191 *Tilgidum* (= Tilloy); deze evolutie behoort dus denkelijk tot de vroege 9^e eeuw of daaromtrent. In het Waals en het Picardisch is deze *ei* eind 11^e-begin 12^e eeuw *oi* geworden; vroege voorbeelden zijn : 1079 *Casnoit* (= Quesnoy), 1094 *Pruneroia*, 1104 *Frasnois* (= Frasnoy), 1127 *Colroith* (= Corroy); sedert het begin van de 12^e eeuw is *oi* vrij algemeen, hoewel grafieën met *ei* de hele 12^e eeuw door nog voorkomen, bv. 1155 *Roseith* (= Roiseux). Van deze evolutie *ei* > *oi* levert het Moezeldal geen voorbeelden op, tenzij 1140 *Canuith* onder Schleich hier zou thuishoren, wat evenwel onwaarschijnlijk is daar Schleich niet ligt in het gebied met de jongste Romaanse klankevoluties (*Canuith* is dus veeleer een samenstelling met Germ. *widu-* „bos”). Daarnaast treedt in het Oostwaals een evolutie tot *eu* op met als vroegste voorbeelden : 1129 *de Freiore*, 1130-31 kop. 3e dec. 13e *Freires*, 1184 *Freur* (= Freux) en 1118 kop. 3e dec. 13e *Tuez*, *Tois*, doch nog 1161 *Toiz* (= Theux). Hiervan levert het Moezeldal één voorbeeld op : 1e helft 12e *Funteneud*, bij Pünderich.

gesloten *ō* in open lettergreep wordt *ou* : 11e eeuw *Collous* naast *Pumeros* (*o* blijft ook elders een vaak voorkomende grafie). De evolutie verloopt vermoedelijk parallel met die van gesloten *ē* in open lettergreep. In het Waals en het Picardisch evolueert deze *ou* tot *eu* in de 12e eeuw, bv. $\pm$ 1175 *Ladousa*, *Ladosa*, 1220 *Ladeuse* (= Ladeuze); 1155 *Perousweiz* (= Perwez); 1204 *Piroumont* (= Piraumont); 1187 *Perreumont* (= Prémont); 1175 *Perreustreu* (= Prêtreux); 1144 *Peruis*, 1173 *Pereus* (= Preux-au-Sart); 2e kwart 12e *Couz*, 1162 *Cheuz* (= Queux); $\pm$ 1070 *Tortosa*, 1177 *Torthouze* (= Torouse). Hiervan levert het Moezeldal één voorbeeld op : 1e helft 12e *Berncolleu*, bij Pünderich.

klemtoon op de penultima : Ferres < *bovārias*, Ruwer < *Erubris*, Tawern < *taberna*, Schweich.

Anlautende *k* vóór *a* blijft, doch deze *a* wordt *e* in bepaalde met het Waals overeenstemmende posities. Moezeldal : 1e helft 12e *Castellun* (bij Trier), 1e kwart 13e *Kestelun*, begin 13e *Kevermont*. Waals : 1067 kop. 12e *Kestevin* (= Chestruvin), 11e kop. $\pm$ 1191 *Kesneies* (= Chênée), 947 kop. $\pm$ 1191 *Kevermunt* (= Chèvremont); doch ook Picardisch : 1133 *Chevi* (= Quiévy), 1144 *Chevranh* (= Quiévrain), 1143 *Keisnoi* (= Quesnoy); een Picardisch-Waals grensgeval (weifelen *a* *e*) is Chastrès (1216 *Kestereces*). Van assiblatie van deze *k* is in het Moezeldal geen spoor. Een vroeg voorbeeld hiervan in het Waals is 1202 *Cheans do bu* (= Champ-de-Bure); op grafieën *cha* mag men niet steunen, daar *ch* ook een uitspraak *k* kan verbeelden ⁽¹⁾.

Het Moezeldal is ongetwijfeld niet in eens verduitsd.

De dorpsnamen zijn doorgaans in Germaanse vorm tot ons gekomen (bv. Neumagen,

⁽¹⁾ De Waalse assiblatie van *g* vóór *a* lijkt nochtans heel wat vroeger te zijn gebeurd. Betrouwbare vormen zijn : eind 11e *Gamedella* (= Jemelle); $\pm$ 1070 *Gandrinul*, 1112-36 *Jandrinul* (= Jandrenouille); 1091 *Jaira* (= Geer), 1091 *Jace* (= Jauche); 1134 *Jamne* (= Jambes); misschien 1067 kop. $\pm$ 1085 *Genappe* (= Genappe). Dat zou dus 11e eeuw zijn. E. BOURCIEZ, *Précis de phonétique française*, § 120, dateert de palatalisering van *k* vóór *a* in de 8e eeuw op grond van gevallen als *causa* > *chose*; *caulis* > *chou*. Dit hoeft niet : zie in dit woordenboek Gerbois en Jurbise met assiblatie van *g* vóór *o*. Een vroeg voorbeeld van *-cca* > *-tfa* is 1138 *la Rotza* (= La Roche).